

Trochu jiná ZÁKLADKA

Ve zdech moderní školy v Karviné se děje něco zajímavého...

Ostřílený učitelský tandem: Hana Lipková (vlevo) a Pavla Kucharčzyková

„Okukovací“ hodina. Ředitel ani další pedagožky, které se přišly podívat, děti nijak neruší. Jsou dokonale zaujaté „svými“ učitelkami, jež se zase nijak nestydí před kolegy!

Učitelský sbor si tady běžně pomáhá. Vyučující chodí do hodin na kolegiální názory a nemají nic proti tomu, že je „školí“ pedagogický konzultant! Jsou pod drobnohledem. Sebevzdělávání se nebojí, neodmítají ho a kritiku nesou statečně. Přípravě a profesi věnují i volný čas – prostě si přidělávají práci. Dětem se věnovali až do posledního zvonění, než začaly prázdniny...

Začíná hodina prvouky ve 3. A ZŠ Mendelova v Karviné. Dvě učitelky – hlavní a asistentka – ji začínají hereckou etudou: čtením fiktivního e-mailového dopisu, který dorazil z Českého institutu výzkumu vesmíru. Děti sedí jako příkovaně a poslouchají, oč je vědci žádají. „Stáváte se posádkou družice, která cestuje do vesmíru.“ Kdy? Napětí mezi dětmi vrcholí, 22 párů očí sleduje z projektoru se linoucí video startu družice...

„Vesmír je téma, které tento týden provází tyhle žáčky ve všech hodinách, tak jsme volily takový úvod,“ vysvětluje hlavní učitelka Hana Lipková a začíná poutavě a zábavně hodinu. Učení v tandemu, tzv. párové, děti baví. Jedna pedagožka s nimi aktivně komunikuje, zatímco druhá si připravuje vstup nebo dětem pomáhá s úkolem. A naopak.

■ Že je tu ředitel, no?

Dětem nevadí, že je učí dvě ženy a na židličkách v poslední řadě sedí ředitel školy i další pedagožky a sledují hodinu. Děti i učitelé si zvykli. Tato karvinská základka se stala jednou ze dvou pilotních škol v projektu Pomáháme školám k úspěchu. Co to je? Dílo a nápad Nadace manželů Kellnerových, které míří ke zvýšení úrovně českých základních státních škol. Cílem je zdokonalit kvalitu výuky, vzdělávání učitelů i ředitelů, rozvinout

individuální přístup k žákům a vytvořit na škole vlídné prostředí i více zapojit rodiče, aby se aktivně zajímali o studium svých dětí. Zdánlivě jednoduché, ale...

„Na první pohled vypadáme jako šilenci, co si přidělali práci a upletli na sebe bič, že? Není to tak, je to věc, která sice vyžaduje práci a čas, ale hlavně aktivní chuť učitelů zdokonalovat se, a ta tu vždy byla a je vysoká. Jsou motivovaní, chtějí naučit děti co nejlépe se učít – což je další cíl projektu – prostě neberou svou profesi tak, že v ní není kam jít dál. To rozhodlo se k projektu hlásit,“ říká ředitel Bohumil Zmrzlík, jehož podřízenými jsou vesměs ženy. Pozor – nadšené, nikoli vyhořelé pedagožky.

Vstup této školy do projektu The Kellner Family Foundation v roce 2010 ale nezávisel na škole samé, resumé vynesla komise. Dala Karviné zelenou pro odvahu,

stálou aktivitu, dostupnost, dobré školní zázemí atd. Vybrané škole totiž nadace zajistí po dobu pěti let finanční podporu na pedagogické asistenty, školní psycholožku, semináře pro učitele, výukové pomůcky, techniku... Na druhé straně škola musí jít kupředu, stagnace znamená konec podpory. A páky na zjišťování jsou!

■ Když se „učá“ učí...

Třetáci si zaznamenávají, co je napadne, řekne-li se slovo vesmír. Hlavní pedagožka Hanka se ptá, kdo co vymyslel, její kolegyně Pavla zapisuje výrazy do počítače, který vše přenáší na tabuli, aby děti nápady svých spolužáků vnímaly.

„Veřejné školství je stále v tristních podmínkách, nejsou peníze na učebnice či pomůcky, o platech kantorů ani nemluvě, takže tuto pomoc považuju za výrazně pozitivní a mimořádně chválnou,“ míní ředitel, jemuž se díky včlenění školy do projektu a jemuž směřování modernějším stylem výuky hlásí více zájemců o práci, ale i žáků o studium.

Zajímavé je, že učitelé se tu nebojí vzájemně odhalovat i své know how. „Ochota učitelů ke vzájemné inspiraci je podmínkou úspěchu této akce. Že si mezi sebou řeknou, co se jim ve výuce osvědčilo, co bylo fajn. Domluvili jsme se, že se začneme navštěvovat v hodinách. Chvění žaludků

STÁTNÍ ŠKOLY

s The Kellner Family Foundation
Projekt Pomáháme školám k úspěchu podporuje kvalitu výuky: ZŠ Praha 4-Kunratice a ZŠ Mendelova Karviná. Připojit se má dalších 12 státních základek. Vznikají unikátní nástroje pro učitele všech ZŠ.

Více informací na webech:
www.mendelova.cz
www.zskunratice.cz
www.pomahameskolam.cz

I tak lze lehce naučit relativně složitou věc. Akce s míčem ji totiž pevně vepíše do dětské paměti

„Zájem o to, co se na Mendelce děje, se začíná teprve rozvíjet,“ říká ředitel Bohumil Zmrzlík.

chodí. S těmito postoji vedení školy počítá. Taková je realita!

Další okolí – úřady, konkurence? „Rozhodně to neznamena, že bychom měli být statusem ,škola v projektu‘ nadace manželů Kellnerových vnímání, jako že nepotřebujeme od zřizovatele nic. Z projektu nejdou peníze na nábytek do tříd, na vybavení šaten... Máme štěstí, že než jsme vstoupili do projektu, byla škola díky finančnímu příspěvku města zrekonstruovaná, byla přistavěna tělocvična a jazykové patro, takže vstupovala do akce moderně vybavená. A teď jsou s většími investicemi do oprav na řadě kolegové v jiných karvinských školách,“ konstatuje Bohumil Zmrzlík. Třetáci si ve dvojicích, které vytvořili podle vlastní volby, vzájemně čtou své úkoly, jež splnili. Jeden čte nahlas o tom, jak si představuje novou planetu, kde podle něj žijí sběrači. Jejich hlavní jídlo jsou kaštiny a zdraví se bouchnutím hlavami o sebe. Hlavní učitelka poslouchá, pomocná připravuje další otázky a pracovní listy.

Do vlasů si nevjedou!

Příprava dvou učitelek na jednu hodinu není jednoduchá. „Záleží na tom, která přijde první s nějakým nápadem. Pak si klidně

sedneme ke kávě a tam vše probíráme bez ohledu na to, od které z nás inspirace přišla,“ vysvětluje s úsměvem párová učitelka Pavla Kucharczyková. Zkušenější Hana Lipková dodává: „Hodně komunikace probíhá po e-mailu, po telefonu. Protože k sobě máme osobně blízko, klidně si řekneme i to, co se té druhé moc nelíbí. Bez servítků! S Pavlou jako párovou učitelkou spolupracuju šest hodin týdně hlavně v prvouce, češtině a matematice. Chci, aby se mohla věnovat individualizaci, tedy aby se mohla postarat o ty slabší nebo naopak nadanější žáky.“ I když je Pavla označována jako párová učitelka, méněcenně se proto necítí.

Zvoní! Stop, hodina končí možná pro třetáky, ale obě učitelky jdou na... dejme tomu speciální debatu. Tam je jejich „okukovací“ komise vyzpovídá. Proč připravily tohle právě tak? Proč hlavní důraz kladly na to či ono? A přijdou i slova pochvaly. Každý z účastníků vysloví názor a tím druhé straně pomůže. A pomůže tak v neposlední řadě žákům Mendelovy školy. Fajn, ne?

„Otevírání vnitřních zdrojů, to, že lidé cítí, že je jen na nich, zda bude škola úspěšná, nebo ne, je možné vidět jako výzvu, ale i riziko. My se přikláníme k výzvě,“ uzavírá ředitel této nevšední školy. ■

5x o projektu

PÁROVÉ UČENÍ.

V hodině jsou dvě učitelky, z nichž jedna je vesměs čerstvá absolventka pedagogické školy a třeba nemůže najít samostatně uplatnění. Zde získá praxi a dětem je nabídnuta další metoda výuky. „Takto by mohli rovněž v posledním ročníku fakulty získávat studenti odbornou praxi. Ku prospěchu obou stran,“ vidí výhodu ředitel.

VZNIK TZV. RODIČOVSKÝCH KAVÁREN.

Rodiče se sblíží se školou prostřednictvím pravidelnějších neformálních schůzek na půdě školy. Třeba na zahradě při kávě! Seznamují se navzájem a také získávají vztah ke vzdělávacímu ústavu svých dětí, zjišťují jeho chod atd. Poté se i lépe spolupodílejí na akcích školy.

PODPORA TALENTŮ.

Odlíšnější styl výuky dokáže udržet pozornost žáků nadanějších, ale neodradí ani ty v daném předmětu slabší. Prostor dostanou přemýšlivé děti i školáci v onu chvíli slabší, a to aniž by jeden druhého zdržoval. Toto umožňuje třeba výukový styl učitel + asistent.

UČITELÉ SE PROFESNĚ DÁL VZDĚLÁVAJÍ.

Projekt pro ně nabízí školení a semináře, jazykové kurzy, umožňuje přístup k nejnovějším učebním metodám, zahraničním metodickým příručkám, skriptům. Učitelé si každoročně vytvářejí své profesní cíle a plány. Nápadům pedagogů se nekladou žádné meze.

ODEHRÁVÁJÍ SE OTEVRĚNĚ – SDÍLENĚ – HODINY.

Učitel, který ve své hodině začíná s něčím zajímavým, má připravenou neotřelou prezentaci, pracuje novými metodami atd., zve kolegy „na kukačku“ a pak vše společně rozebírají, reflektují. Bez závisti.

asi zprvu bylo, ale záhy odeznělo, protože výsledky nikoho nedegradovaly, nebyly předmětem osobní perzekuce, nesdělovaly se zlou formou vedení školy a podobně. Jde o vzájemnou podporu, ne ohrožování se,“ líčí Leona Mechurová, učitelka zdejší školy, která v rámci projektu dává odbornou podporu kolegům a je tzv. interní mentorkou. Má přirozenou autoritu. „S dětmi nás více sblížil fakt, že viděly, jak i my se něco nového učíme, používáme nové postupy, které je i více baví. To na ně působí pozitivně,“ doplňuje.

Rodiče vyčkávají

Rodiče se o projekt školy většínou zajímají pomaleji, někteří ho ani nevnímají a nadstandard berou jako normální. Konečně, o tuto školu je zájem tradiční věc. Pro mnohé je hlavní, že dítě do školy prostě